

ภาพแทนสังคมดิสโทเปียในภาพยนตร์อเมริกันเรื่องแมดแม็กซ์: ถนนโลกันตร์

รังสรรค์ นัยพรม

สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

*ผู้ประพันธ์บรรณกิจ, rangsanpao@gmail.com

ข้อมูลบทความ	บทคัดย่อ
บทความวิชาการ คำสำคัญ: ภาพแทน; สังคม ดิสโทเปีย; ภาพยนตร์อเมริกัน วันที่รับบทความ: 25 มกราคม 2568 วันที่แก้ไข: 23 มิถุนายน 2568 วันที่ตอบรับตีพิมพ์: 19 ตุลาคม 2568	บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการนำเสนอภาพแทนสังคมดิสโทเปียในภาพยนตร์อเมริกันเรื่องแมดแม็กซ์: ถนนโลกันตร์ (Mad Max: Fury Road) โดยใช้แนวคิดภาพแทน และแนวคิดดิสโทเปีย ผลการศึกษาพบว่า ภาพแทนทางสังคมดิสโทเปียปรากฏ 3 ลักษณะ ได้แก่ 1) ภาพแทนสังคมดิสโทเปียกับปัญหาสิ่งแวดล้อม เกิดจากการปฏิวัติอุตสาหกรรมผ่านระบบทุนนิยมและสงครามนิวเคลียร์ที่นำไปสู่การสร้างมลพิษรวมทั้งภาวะการณ์ขาดแคลนอาหาร 2) ภาพแทนสังคมดิสโทเปียกับการเมืองเรื่องชนชั้น ปรากฏการครอบงำทางชนชั้นที่ผู้นำถูกประกอบสร้างความหมายให้เป็นพระเจ้าองค์ใหม่ เป็นพ่อผู้มีความสมบูรณ์แบบในการสืบพันธุ์เพียงหนึ่งเดียวเป็นเจ้าแห่งความเร็วบนท้องทะเลทราย และเป็นสัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์ ส่วนการต่อรองทางชนชั้นปรากฏภาพการต่อสู้และต่อรองกับอำนาจการครอบงำโดยเชื่อว่ายังมีโลกแบบยูโทเปียคือโลกอันอุดมสมบูรณ์และเป็นอิสระซ่อนอยู่ ณ ที่ใดที่หนึ่งบนโลกใบนี้ ทั้งตัวบทยังได้เน้นย้ำให้เห็นว่าชนชั้นสามารถปรับเปลี่ยนได้ถ้าผู้นำเป็นคนดี ประชาชนยอมอยู่อย่างมีความสุข ปราศจากสงคราม และ 3) ภาพแทนสังคมดิสโทเปียกับการเมืองเรื่องเพศ ปรากฏภาพการกดขี่ทางเพศที่เพศหญิงถูกทำให้เป็นวัตถุทางเพศ ส่วนการต่อรองทางเพศ ปรากฏการประกอบสร้างความหมายให้เพศหญิงกลายเป็่นนักรบเพื่อต่อสู้กับอำนาจเผด็จการ ภาพยนตร์ยังแสดงนัยวิพากษ์มนุษย์และวิทยาศาสตร์ ตลอดจนสงคราม และระบบอุตสาหกรรมแบบทุนนิยมที่ได้สร้างความเสียหายให้กับธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม และได้เสนอทางออกโดยการสร้างสังคมแบบอีโคโทเปียคือสังคมที่ให้คุณค่ากับระบบนิเวศที่จะทำให้ดินแดนอันแห้งแล้งกลับมาอุดมสมบูรณ์อีกครั้ง

The Representation of a Dystopian Society in the American Film “Mad Max: Fury Road”

Rangsan Naiprom

Thai language Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Ubon Ratchathani Rajabhat University

Corresponding author, Email: rangsanpao@gmail.com

ARTICLE INFO	ABSTRACT
<i>Academic article</i>	This academic article aims to study the representation of dystopian society in the American film Mad Max: Fury Road using the concepts of representation and dystopia. The results of the study found that: 3 characteristics appear in the film: 1) the representation of a dystopian society with environmental problems caused by the industrial revolution through capitalism and nuclear war leading to pollution and food shortages; 2) the representation of a dystopian society with class politics where class domination is created where the leader is constructed as a new god, a father with the only reproductive ability, a king of speed in the desert, and a symbol of fertility. Class negotiation appears from the struggle and negotiation with the domination power in the belief that there is still a utopian world that is rich and free hidden somewhere in the world. In addition, the text also emphasizes that class can change, if the leader is good, the people will live happily without war; and 3) the representation of dystopian society and gender politics, the image of sexual oppression where women are sexually objectified appears in the film, while in terms of gender negotiation, women are constructed as warriors to fight against the dictatorship. In addition, the film also criticizes humans and science, war, and the capitalist industrial system that has damaged nature and the environment, and offers a solution by creating an ecotopia society as a society that values the ecosystem that will make the barren land fertile again.
Keywords: <i>Representation; Dystopian Society; American film</i>	
Received: 25 January 2025	
Revised: 23 June 2025	
Accepted: 19 October 2025	

บทนำ

เรื่องเล่าจัดเป็นกระบวนการสื่อสารของมนุษย์ชุดหนึ่งที่มีความหมายที่หลากหลาย ทั้งยังมีจุดมุ่งหมายที่แตกต่างกันออกไปตามบริบทแวดล้อมทางสังคม โดยเรื่องเล่า (Narrative) ในที่นี้หมายถึง เหตุการณ์สมมุติที่ร้อยเรียงเป็นเรื่องราว ซึ่งอาจจะสื่อได้ทั้งในแง่ของตัวอักษร เสียง ภาพ ดังนั้น เรื่องเล่าจึงกินความไปถึงนิทานที่เล่าแบบมุขปาฐะ กวีนิพนธ์ บันเทิงคดี ภาพเขียน ภาพยนตร์ การ์ตูน トラาปใดที่สื่อเหล่านี้แสดงเหตุการณ์ร้อยเป็นเรื่องราว (สรณัฐ ไตลังคะ, 2560) โดยเรื่องเล่าที่ถือได้ว่าทรงพลังอำนาจในโลกสมัยใหม่ได้แก่ ภาพยนตร์ ในฐานะการเล่าเรื่องผ่านภาพในรูปแบบของวัฒนธรรมทางสายตาที่สามารถส่งผลกระทบต่อกลุ่มผู้รับสารได้โดยกว้างมากกว่าการเล่าเรื่องผ่านตัวหนังสือ ขณะเดียวกันเรื่องเล่ายังทำหน้าที่ประกอบสร้างภาพแทนทางสังคมในมิติที่หลากหลาย

ทั้งนี้ ภาพยนตร์ (Film) หมายถึง ภาพฉายด้วยเครื่องทำให้เห็นเป็นภาพเคลื่อนไหวได้ เรียกได้อีกอย่างว่าหนังฉาย หรือการถ่ายทอดเรื่องราวต่างๆ ในลักษณะที่แสดงออกมาให้เห็นเป็นภาพเคลื่อนไหว (Motion picture) ผ่านกระบวนการบันทึกภาพด้วยฟิล์ม ภาพที่ปรากฏบนแผ่นฟิล์มภาพยนตร์หลังจากผ่านกระบวนการถ่ายทำแล้ว เป็นเพียงภาพนิ่งจำนวนมากที่มีอิริยาบถ หรือแสดงอาการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงไปทีละน้อยต่อเนื่องกันเป็นช่วงๆ และเรียงติดต่อกันอย่างต่อเนื่อง ตามเรื่องราวที่ได้รับการถ่ายทอดและตัดต่อโดยใช้หลักการที่เรียกว่า การเห็นภาพติดตา (Persistence of vision) ซึ่งอาจเป็นเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง หรือเป็นการแสดงเหมือนจริง หรืออาจเป็นการแสดงและสร้างภาพจากจินตนาการของผู้สร้างก็ได้ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556) ภาพยนตร์จึงถือเป็นการสร้างสรรค์ผลงานทางศิลปะสาขาหนึ่งในรูปแบบของภาพเคลื่อนไหวและเป็นส่วนหนึ่งของอุตสาหกรรมบันเทิงที่มีบทบาทสำคัญในสังคมสมัยใหม่

ภาพยนตร์สามารถจัดจำแนกได้หลายประเภท อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าจะเป็นภาพยนตร์ประเภทใดล้วนแล้วแต่มีลักษณะร่วมสำคัญคือการเน้นความบันเทิงในเชิงสุนทรียะ และแฝงเนื้อหาทางสังคมวัฒนธรรมได้อย่างน่าสนใจ ซึ่ง กำจร หลุยยะพงศ์ (2556) นักภาพยนตร์ศึกษา ได้เสนอแนวทางในการศึกษาภาพยนตร์ไว้ 3 แนวทางสำคัญ คือ 1) การศึกษาประวัติศาสตร์ภาพยนตร์และปัจจัยเศรษฐกิจ 2) การศึกษาการประกอบสร้างความหมายและอุดมการณ์ในภาพยนตร์ และ 3) การศึกษากลุ่มภาพยนตร์ การศึกษาในครั้งนี้อยู่จะได้อธิบายภาพยนตร์อเมริกันในฐานะภาพยนตร์ที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในระดับสากล โดยเป็นการมองภาพยนตร์ในฐานะสิ่งประกอบสร้างทางสังคมในลักษณะของภาพแทนทางวัฒนธรรมชุดใดชุดหนึ่ง กล่าวคือ ภาพแทนสัมพันธ์กับมิติของอำนาจในการเล่าเรื่องตามความมุ่งหมายของผู้สร้างตัวบท ซึ่งในบรรดาประเภท (Genre) ภาพยนตร์อเมริกันที่มีอยู่อย่างหลากหลายนั้น ภาพยนตร์ประเภทแอ็กชัน (Action) ถือว่าเป็นแนวนิยมที่ตะวันตกได้ผลิตออกมาอย่างหลากหลายและสามารถทำรายได้ในระดับโลกได้อย่างน่าพิงพอใจ ผู้เขียนจึงจะได้อธิบายภาพยนตร์อเมริกันเรื่อง แมดแมกซ์: ถนนโลกันตร์ (Mad Max: Fury Road) ฉบับปี ค.ศ. 2015 เป็นตัวบทหลักในการศึกษา

โดยภาพยนตร์เล่าเรื่องราวเกี่ยวกับการต่อสู้ผจญภัยของตัวละครเอกในดินแดนทะเลทรายที่แห้งแล้งเพื่อช่วยเหลือผู้ที่ตกอยู่ภายใต้อำนาจของตัวละครฝ่ายร้ายที่เป็นผู้ครอบครองน้ำ และแสวงหาหญิงสาวมาเป็นแม่พันธุ์ในการผลิตลูกเพื่อไว้ใช้งานในกองทัพ และในตอนจบของเรื่องตัวละครเอกฝ่ายหญิงสามารถจัดการกับตัวละครฝ่ายร้ายและมอบความอุดมสมบูรณ์คืนให้แก่ดินแดนทะเลทราย พร้อมทั้งปรับเปลี่ยนรูปแบบการปกครองให้ทุกคนมีอิสระเสรีภาพในการใช้ชีวิต

ลักษณะอันโดดเด่นของตัวบทภาพยนตร์คือ การนำเสนอภาพของสังคมแบบดิสโทเปีย (Dystopia) โดยคำว่า “ดิสโทเปีย” มีความหมายในทางตรงข้ามกับคำว่า “ยูโทเปีย” (Utopia) ซึ่ง สรุเดช โชติอุดมพันธ์ (2558) กล่าวว่า การเกิดขึ้นมาของยูโทเปีย ก็ทำให้เกิดความหมายตรงกันข้ามหลายคำ แต่คำที่ใช้มากที่สุดคือ

ดิสโทเปีย ทำให้ยูโทเปียที่ซ่อนนัยเชิงลบของความไม่เชื่อในโลกสมบูรณ์แบบ เป็นโลกในแง่ลบที่เลวร้าย ทั้งเป็นโลกหลังการล่มสลายของมนุษยชาติ นอกจากนี้ Claey (2010) ยังได้กล่าวถึงวรรณกรรมแนวดิสโทเปียว่า วรรณกรรมแนวดิสโทเปียจะตรงกันข้ามกับวรรณกรรมแนวยูโทเปียทุกประการ เนื่องจากวรรณกรรมแนวดิสโทเปียปฏิเสธความสมบูรณ์แบบและไม่เชื่อว่ามนุษย์จะสามารถพัฒนาไปสู่ความสมบูรณ์แบบได้ ดังนั้นภาพของสังคมที่ปรากฏในวรรณกรรมแนวดังกล่าวจะตรงข้ามกับวรรณกรรมแนวยูโทเปีย คือเป็นสังคมที่เต็มไปด้วยด้านลบและไร้อนาคต กล่าวได้ว่าเป้าหมายสำคัญในวรรณกรรมแนวนี้อคือการทำให้ผู้อ่านตระหนักได้ว่าเมื่อตนไม่สามารถสร้างสังคมแบบยูโทเปียได้ก็ควรจะยอมรับและพยายามช่วยกันพัฒนาสังคมให้ดีขึ้นโดยไม่จำเป็นต้องเป็นไปในแบบอุดมคติ จากประเด็นที่กล่าวมาข้างต้น ผู้เขียนจึงสนใจที่จะศึกษาการนำเสนอภาวะดิสโทเปียในภาพยนตร์อเมริกันผ่านแนวคิดภาพแทน (Representation) อันเป็นมโนทัศน์สำคัญของสำนักคิดวัฒนธรรมศึกษาที่มองว่า ภาพแทนเป็นการประกอบสร้างความหมายผ่านภาษาโดยใช้สัญลักษณ์เพื่ออ้างอิงถึงโลกความจริง รวมถึงสิ่งที่เป็จินตนาการ และความคิดนามธรรมต่างๆ ภาษาจึงไม่ได้ทำงานเหมือนกับกระจกเงา แต่ปฏิบัติการของภาพแทนได้ประกอบสร้างความหมายขึ้นมา หรืออีกนัยหนึ่ง การประกอบสร้างนั้นถือเป็นการใช้ภาษาพูดถึงสิ่งต่างๆ ผ่านระบบความหมาย หรือใช้ภาษาเป็นภาพแทนในการสื่อสารกับบุคคลอื่น ภาพแทนจึงเป็นการสร้างความหมายให้กับสิ่งต่างๆ ในโลก โดยการสร้างความหมายอาจอยู่ในรูปของความหมายตรงหรืออาจเป็นความหมายแฝง เป็นทั้งความหมายเชิงรูปธรรมและนามธรรม เมื่อความหมายถูกถ่ายทอดสู่คนส่วนใหญ่จะเกิดการรับรู้และตีความหมายร่วมกัน การรับรู้และตีความหมายอาจเป็นไปในทิศทางเดียวกันหรือคนละทิศทางขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมในสังคมและประสบการณ์ร่วมของแต่ละบุคคลในสังคม (Hall, 1997)

การศึกษาในครั้งนี้จึงมีมุมมองว่า ภาพยนตร์ไม่ได้เป็นสิ่งที่นำเสนอความจริงในอุดมคติเกี่ยวกับชีวิตและความเป็นอยู่ของมนุษย์อีกต่อไป แต่ภาพยนตร์เป็นการนำเสนอ “ระบอบแห่งความจริง” หรือความจริงที่ผู้สร้างภาพยนตร์เชื่อเนื่องจากอยู่ในกรอบวาทกรรมหนึ่งๆ และมักแฝงเรื่องอำนาจในการประกอบสร้างความหมายภายใต้บริบทของยุคสมัย และจะแสดงนัยทางการเมืองบางประการเสมอ โดยเฉพาะการนำเสนอภาพแทนว่าด้วยสังคมดิสโทเปียอันเป็นการต่อสู้และต่อรองกับสังคมแบบยูโทเปียในภาพยนตร์ ทั้งในส่วนของการปกครองที่ผู้ปกครองมีอำนาจสูงสุด ฉากที่ขบขันดินแดนทะเลทรายที่แห้งแล้งอันเกิดจากโลกที่ล่มสลายขณะเดียวกันเพศหญิงยังถูกกดขี่และลดทอนอำนาจให้เป็นเพียงวัตถุในการผลิตลูกเท่านั้น ทั้งยังปรากฏภาพของการแย่งชิงพลังงานและน้ำอันเป็นตัวแทนความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศด้วย

1. ภาพแทนสังคมดิสโทเปียกับปัญหาสิ่งแวดล้อม

ภาพแทนเป็นแนวคิดที่ว่าด้วยเรื่องของการประกอบสร้างความหมายผ่านภาษาที่แฝงเร้นมิติการเมืองเรื่องอำนาจของการเล่าเรื่อง โดยในตัวบทภาพยนตร์ได้แฝงนัยการนำเสนอปัญหาเรื่องสิ่งแวดล้อมซึ่งถือเป็นต้นเหตุสำคัญของการทำให้สังคมแบบยูโทเปียกลายเป็นสังคมแบบดิสโทเปีย ซึ่งปัญหาสิ่งแวดล้อมเกิดจากสาเหตุสำคัญคือการปฏิวัติอุตสาหกรรมผ่านระบบทุนนิยม ที่นำไปสู่การสร้างมลพิษ สังคมโลกจากเดิมที่อุดมสมบูรณ์ เต็มไปด้วยผืนป่าสีเขียว มีแหล่งน้ำที่ใสสะอาดคอยหล่อเลี้ยงสิ่งมีชีวิต กลายเป็นดินแดนแห่งทะเลทรายอันแห้งแล้ง ตอนกลางวันอากาศร้อน ตอนกลางคืนอากาศหนาวเนื่องจากไม่มีต้นไม้คอยปรับสมดุลของอุณหภูมิ ขณะที่ในที่ราบขนาดใหญ่มักเกิดพายุทะเลทรายทำให้ผู้คนที่ย้ายไปมาและอาศัยอยู่ในอาณาบริเวณแห่งนั้นได้รับความเดือดร้อน ทรัพย์สินเสียหาย ดังนี้

1.1 ทะเลทรายในฐานะภาพแทนสังคมดิสโทเปีย

เนื่องด้วยสังคมดิสโทเปียในเรื่องเล่ามักถูกนำเสนออย่างเด่นชัดผ่านฉากหรือพื้นที่ที่ทุรกันดาร ขาดความอุดมสมบูรณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพื้นที่แบบทะเลทรายที่ไม่มีต้นไม้ให้ร่มเงา ทำให้ไม่มีสิ่งมีชีวิตที่สามารถอาศัยอยู่ในพื้นที่แห่งนั้นได้

ทั้งนี้ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (2556) ได้นิยามความหมายของทะเลทรายไว้ว่า อาณาบริเวณที่กว้างใหญ่เต็มไปด้วยทราย มีอากาศหนาวจัดในเวลากลางวันและร้อนจัดในเวลากลางวัน ยากแก่การดำรงชีวิต มีพืชขึ้นอยู่น้อยมาก โดยในทวีปทภาพยนตร์ได้นำเสนอให้เห็นภาพของพื้นที่ดินที่ในอดีตเต็มไปด้วยต้นไม้และแหล่งน้ำที่อุดมสมบูรณ์ พื้นดินสามารถเพาะปลูกพืชได้ทุกชนิด แต่เมื่อเกิดความขัดแย้งระหว่างกลุ่มต่างๆ ได้นำมาสู่สงครามนิวเคลียร์ ทำให้พื้นดินกลายเป็นแหล่งสะสมของสารพิษและแปรสภาพกลายเป็นทะเลทรายในที่สุด ซึ่ง วนิพนธ์ มหาอาษา (2560) ได้กล่าวถึงลักษณะของการแปรสภาพเป็นทะเลทรายว่า เป็นการเสื่อมโทรมของพื้นดินอันเป็นผลจากปัจจัยหลายอย่าง รวมถึงการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศและกิจกรรมของมนุษย์ เป็นการลดลงหรือการสูญเสียผลิตภาพทางชีวภาพ ทางเศรษฐกิจ ความซับซ้อนของพื้นที่ที่พืชอาศัยน้ำฝน ผลกระทบของการแปรสภาพเป็นทะเลทรายจึงนับว่าเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมระดับโลกที่มีความสำคัญมาก เนื่องจากเมื่อดินเกิดความเสื่อมโทรมย่อมทำให้ความหลากหลายทางชีวภาพลดลงด้วย

การนำเสนอภาพของทะเลทรายในทวีปทภาพยนตร์เรื่องที่โดดเด่นคือ การเป็นพื้นที่ที่ขาดความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งปรากฏเพียงสิ่งมีชีวิตประเภทสัตว์เลื้อยคลานและต้นไม้ที่ยืนต้นตายแล้วเท่านั้น เพื่อเป็นการเน้นย้ำความโหดร้ายของดินแดนแบบดิสโทเปียในฐานะพื้นที่แห่งความอดอยากและสิ้นหวัง มนุษย์ต้องใช้ชีวิตในแต่ละวันเพียงเพื่อรอวันตายเท่านั้น

ภาพความโหดร้ายของทะเลทรายนอกจากจะถูกนำเสนอผ่านความแห้งแล้งและขาดความอุดมสมบูรณ์แล้ว ยังปรากฏการนำเสนอภาพของพายุทะเลทรายที่สร้างความเสียหายให้กับสิ่งปลูกสร้างและชีวิตของมนุษย์ด้วย ทั้งนี้ในพื้นที่ใดก็ตามที่มักเกิดปรากฏการณ์พายุทะเลทราย พื้นที่นั้นมักกลายเป็นพื้นที่รกร้างและอันตราย ไม่มีมนุษย์กลุ่มใดอยู่อาศัยหรือเดินทางผ่านพื้นที่นั้น ทะเลทรายในฐานะภาพแทนสังคมดิสโทเปียจึงไม่ได้มองว่าทะเลทรายเป็นเพียงฉาก (setting) ในงานวรรณกรรมเท่านั้น หากแต่มองว่าทะเลทรายเป็นพื้นที่พิเศษ (extra space) คือ พื้นที่ที่บรรจุความหมายทางวัฒนธรรมเพื่อฉายภาพให้เห็นสังคมมนุษย์ที่ล่มสลายทางอารยธรรม ดังปรากฏภาพของตัวละครที่ใช้ชีวิตอยู่ในพื้นที่ทะเลทรายและต้องต่อสู้ดิ้นรนเพื่อแสวงหาแหล่งน้ำในการดำรงชีวิต ผู้ที่อ่อนแอและด้อยอำนาจจึงไม่สามารถเข้าถึงทรัพยากรแหล่งน้ำได้และต้องเสียชีวิตในที่สุด ขณะเดียวกันวิธีการเข้าถึงแหล่งน้ำกลุ่มคนเหล่านั้นจะต้องยอมเป็นทาสรับใช้เพื่อเข้าไปอาศัยอยู่ในพื้นที่แห่งความอุดมสมบูรณ์

1.2 ภาพการขาดแคลนอาหารในฐานะภาพแทนสังคมดิสโทเปีย

อาหารถือเป็นปัจจัยสำคัญของมนุษย์ที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต โดย ยศ สันตสมบัติ (2559) ได้กล่าวถึงวัฒนธรรมทางอาหารของมนุษย์ว่า การเก็บหาอาหาร (gathering) ถือเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญเป็นอันดับแรกสำหรับความอยู่รอดของมนุษย์ ระบบการผลิตอาหารหรือวิธีการที่สังคมแห่งหนึ่งใช้ในการเก็บหาและผลิตอาหารเพื่อการบริโภคจึงมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อพัฒนาการทางวัฒนธรรม อาหารยังเป็นเครื่องมือที่สื่อถึงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ซึ่ง นพพร ประชากุล (2552) ได้กล่าวถึงอาหารในงานวรรณกรรมว่า อาหารการกินในวรรณกรรมนั้นมิใช่อาหารการกินจริงๆ หากแต่เป็นภาพจำลองเชิงสมมุติ (fictional representation) นักประพันธ์จึงมีอิสระที่จะเลือกเสนอหรือเน้นด้านใดด้านหนึ่งของมัน ขณะที่ในทวีปทภาพยนตร์ได้นำเสนอภาพการขาดแคลนอาหารที่นำไปสู่การสร้างภาพแทนสังคมดิสโทเปียได้อย่างน่าสนใจ

ทั้งนี้ ในบรรดาอาหารที่มนุษย์ใช้เพื่อการดำรงชีวิตนั้น น้ำถือเป็นสิ่งสำคัญที่ขาดไม่ได้ ตัวบทภาพยนตร์ได้นำเสนอให้เห็นว่ากลุ่มใดก็ตามที่ได้ครอบครองทรัพยากรน้ำ กลุ่มนั้นย่อมมีอำนาจในการต่อรองและจะกลายเป็นกลุ่มชนชั้นนำในที่สุด โลกดิสโทเปียในภาพยนตร์นั้นเป็นโลกที่ได้รับผลกระทบจากภัยสงครามนิวเคลียร์ทำให้ผืนดินเต็มไปด้วยมลพิษและแปรสภาพเป็นทะเลทราย ขณะที่แหล่งน้ำขนาดใหญ่และใสสะอาดปราศจากมลพิษมีอยู่เพียงแห่งเดียวคือ ดินแดนที่เรียกตนเองว่า “Citadel” ที่ถูกปกครองโดย อิมมอร์แทนโจ เป็นชายที่มีรูปร่างคล้ายปีศาจ มีผลเต็มตัวที่ร่างกาย ต้องใช้ชุดเกราะและใช้เครื่องช่วยหายใจตลอดเวลา เขาเป็นผู้นำแบบเผด็จการ โดยพยายามจะสร้าง Citadel ให้กลายเป็นศูนย์กลางทางอำนาจ ขณะเดียวกันก็พยายามแสวงหาน้ำมันและขยายอาณาเขตดินแดนโดยการทำลายอาณาเขตการปกครองของกลุ่มอื่น โจได้ครอบครองทรัพยากรทางอาหารที่มีค่าได้แก่น้ำ โดยเป็นน้ำที่มีแหล่งกำเนิดมาจากใต้ดินและใช้เทคโนโลยีสูบน้ำขึ้นไปยังภูเขาสูง และจะมีการปล่อยน้ำลงมาให้ประชาชนได้ดื่มกินเพียงไม่กี่วินาทีผ่านช่องเขาที่เป็นรูปหัวกะโหลกอันเป็นสัญลักษณ์แทนตัวผู้นำ และใช้สื่อถึงอำนาจ ความโหดร้ายและความรุนแรงภายใต้สังคมแบบดิสโทเปียที่สัมพันธ์กับภาวะการขาดแคลนอาหารและทรัพยากรที่สำคัญเพื่อใช้ในการดำรงชีวิต

ตัวบทภาพยนตร์ได้นำเสนอให้เห็นภาพของผู้คนที่มารอรับน้ำผ่านลักษณะทางกายภาพที่อ่อนแอ ขราภาพ สกปรก พิการ ผอมแห้งเนื่องจากขาดแคลนอาหารและน้ำดื่ม ดังในตอนที่ตัวละครฝ่ายร้ายได้ปล่อยน้ำสะอาดลงมายังพื้นดิน ผู้คนที่อ่อนแอต่างก็พยายามหาภาชนะเท่าที่จะหามาได้เพื่อรองน้ำไว้สำหรับดื่มกินน้ำจึงกลายเป็นเครื่องมือในการควบคุมประชากรให้อยู่ภายใต้อำนาจของกลุ่มผู้นำแบบเบ็ดเสร็จ

นอกจากประเด็นเรื่องการขาดแคลนแหล่งน้ำแล้ว ในตัวบทภาพยนตร์ยังได้นำเสนอความพยายามในการแสวงหาดินแดนอันอุดมสมบูรณ์ท่ามกลางพื้นดินที่เป็นทะเลทราย โดยเชื่อว่าเป็นแหล่งที่มีต้นไม้ พืชกินได้ อันเป็นแหล่งอาหารภายใต้พื้นที่สีเขียว หรือ “โอเอซิส” ซึ่งในทางภูมิศาสตร์หมายถึงอาณาบริเวณส่วนใดของทะเลทรายที่มีพืชขึ้นอยู่ในลักษณะที่ไม่ใช่สังคมพืชทะเลทราย ซึ่งโดยปกติจะปรากฏรอบๆ ตา้ำน้ำ หรือแหล่งน้ำประเภทอื่นๆ โอเอซิสจึงมักเป็นแหล่งพักพิงของสัตว์ต่างๆ และอาจรวมถึงมนุษย์ด้วย หากโอเอซิสนั้นมีพื้นที่มากพอตำแหน่งที่ตั้งของโอเอซิสนั้นก็จะมีคามสำคัญอย่างยิ่งยวดในการค้า หรือการขนส่งผ่านทะเลทราย กองคาราวานจำเป็นที่จะต้องแวะพักยังโอเอซิสต่างๆ เพื่อสะสมน้ำและอาหารในการเดินทางต่อไป

ตัวบทภาพยนตร์ได้นำเสนอภาพของความหวังของตัวละครในการแสวงหาดินแดนโอเอซิสในพื้นที่บ้านเกิดของตัวละครเอกหญิงที่ชื่อ พูริโอชา ทหารหญิงแห่ง Citadel เธอได้ช่วยเหลือ The Wives ที่เป็นแม่พันธุ์ของโจออกไปจาก Citadel และระหว่างทางได้ร่วมเดินทางไปกับแมกซ์ไปยังดินแดนบ้านเกิดที่เธอยังเชื่อว่ายังคงเป็นพื้นที่แห่งเดียวที่ยังคงมีต้นพืชสีเขียวหลงเหลืออยู่ พูริโอชาเป็นลูกของจาปาซา ผู้นำของดินแดนที่ชื่อว่า “The green place” แต่เมื่อเดินทางมาถึงดินแดนดังกล่าวกลับยังคงเป็นพื้นที่ทะเลทรายเช่นเดิมเนื่องจากดินแดนแห่งนี้ก็ได้รับผลกระทบจากสงครามนิวเคลียร์เช่นเดียวกัน

อย่างไรก็ตาม ตัวแม่เผ่าเองก็ได้เก็บเมล็ดพันธุ์แห่งความหวังเอาไว้ โดยเฉพาะไว้ในหัวกะโหลกของสัตว์ขนาดเล็ก โดยเชื่อว่าในวันหนึ่งเธอจะได้ปลูกเมล็ดพันธุ์เหล่านั้นลงยังพื้นที่อุดมสมบูรณ์และปราศจากสารพิษจากกากนิวเคลียร์ ในท้ายที่สุด เมื่อ The Green place ที่เคยถูกนิยามว่าเป็นโอเอซิส เป็นบ้านเกิดทั้งยังเป็นดินแดนแบบยูโทเปียได้ล่มสลายลงจากปัญหาสิ่งที่มีสาเหตุมาจากมนุษย์ทำให้ดินเปลี่ยนสภาพเป็นทะเลทราย ตัวละครเหล่านี้จึงได้ตัดสินใจเดินทางกลับไปยัง Citadel เพื่อนำเมล็ดพันธุ์กลับไปปลูกยังที่แห่งนั้น

โดยสรุป ในสภาวะการณ์ของสังคมแบบดิสโทเปีย ได้นำมาซึ่งการแย่งแย่งอาหารเพื่อใช้ในการดำรงชีวิตซึ่งสังคมดังกล่าวมีปัจจัยสำคัญมาจากฝีมือของมนุษย์จากการพัฒนาของระบบเทคโนโลยี การสงคราม รวมไปถึง

ถึงระบบอุตสาหกรรมทุนนิยม นำมาสู่ภาวะความเสื่อมโทรมของผืนดินอันเป็นแหล่งเพาะปลูกของพืช
ดิสโทเปียจึงกลายเป็นดินแดนแห่งความสิ้นหวัง หดหู่ ผสมผสานกับความมืดมิดและน่ากลัว

2. ภาพแทนสังคมดิสโทเปียกับการเมืองเรื่องชนชั้น

ในสังคมทุกสังคม มักจะมีความเหลื่อมล้ำของสมาชิกสังคมนั้นๆ เสมอ เนื่องจากตำแหน่งของสมาชิก
ภายในโครงสร้างของสังคมมีความแตกต่างกัน ทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันในเรื่องอำนาจ เอกสิทธิ์ และ
เกียรติภูมิ จึงมีการแบ่งระดับของคนในสังคมออกเป็นกลุ่ม ที่มีความแตกต่างกันในแง่ของลำดับชั้นสูงต่ำ คือ
บางกลุ่มอยู่ในระดับต่ำ บางกลุ่มอยู่ในระดับสูง เรียกว่า “ช่วงชั้นทางสังคม” (social class)
ซึ่งพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2556) ได้นิยามความหมายของชนชั้นไว้ว่า หมายถึง “ระดับของกลุ่ม
ชนซึ่งมีรายได้ อาชีพ การศึกษา ตระกูล อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างเหมือนกัน” ซึ่งนำไปสู่กระบวนการ
แบ่งชนชั้น (social stratification) เป็นแนวคิดทางสังคมวิทยาซึ่งให้คำอธิบายลักษณะทางสังคมมนุษย์ว่าเป็น
สังคมที่มีความไม่เสมอภาคในลักษณะต่างๆ กัน (social inequality) หรืออีกนัยหนึ่งการแบ่งชนชั้นทางสังคม
เป็นเรื่องทางสังคมโดยเฉพาะ เป็นเรื่องของมนุษย์ในสังคมนั้นกำหนดกฎเกณฑ์และประเมินค่าวัตรระเบียบการ
แบ่งชนชั้นทางสังคมขึ้น นำไปสู่การเหลื่อมล้ำสูงต่ำในทางสังคมของคนกลุ่มต่างๆ จนเกิดเป็นชนชั้นทางสังคม
ในที่สุด

นักคิดคนสำคัญที่ได้อธิบายเรื่องชนชั้นได้แก่ Karl Marx เสนอว่า คนในสังคมจะถูกแบ่งตามสภาพ
เศรษฐกิจซึ่งสัมพันธ์กับปัจจัยการแบ่งงานกันตามวิธีการผลิต ส่งผลให้คนต้องแบ่งแยกหน้าที่ต่างกัน โดยเขาได้
แบ่งแยกโครงสร้างสังคมออกเป็น 2 ส่วนคือ 1) โครงสร้างส่วนล่างหรือระบบเศรษฐกิจ อันประกอบไปด้วย
วิธีการผลิตและความสัมพันธ์ทางการผลิต และ 2) โครงสร้างส่วนบน อันประกอบด้วยการเมืองการปกครอง
ระบบความคิด ความเชื่อ และค่านิยมทางสังคมต่างๆ มาร์กซ์เชื่อว่าโครงสร้างทางเศรษฐกิจ ซึ่งถูกกำหนดโดย
วิธีการผลิต (mode of production) นั้น จะเป็นตัวกำหนดโครงสร้างของรูปแบบความสัมพันธ์ทางสังคม
(structure of social relation) อันก่อให้เกิดการแบ่งแยกทางชนชั้นขึ้นมา ในทุกสังคมจะมีชนชั้นสองชนชั้น
ชนชั้นแรก คือชนชั้นปกครองผูกขาดเป็นเจ้าของเครื่องมือการผลิตทั้งหมด เอารัดเอาเปรียบและกดขี่ข่มเหง
อีกชนชั้นหนึ่ง คือชนชั้นผู้ใช้แรงงาน ชนชั้นปกครองจะพยายามพัฒนาเทคนิคทางการผลิตให้สูงขึ้นเรื่อยๆ
และการกดขี่ข่มเหงก็จะเพิ่มมากขึ้น ในขณะเดียวกันชนชั้นผู้ใช้แรงงานก็จะเกิดความรู้สึกแปลกแยก
(alienation) เพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ความรู้สึกแปลกแยกนี้เองทำให้เกิดความสำนึกทางชนชั้น (ยศ สันตสมบัติ,
2543) ลักษณะดังกล่าวจึงถือเป็นพื้นฐานสำหรับการเกิดชนชั้นในสังคม และเมื่อคนเข้าร่วมกระบวนการผลิต
ทำให้เขามีประสบการณ์ในชีวิตอย่างหนึ่งอันส่งผลต่อการมีความเชื่ออย่างหนึ่ง นำไปสู่พฤติกรรมของบุคคลใน
ลักษณะหนึ่ง ดังนั้นคนที่ทำหน้าที่การงานอย่างเดียวกัน จะมีประสบการณ์ ทัศนคติ และความเชื่อคล้ายกัน
เมื่อบุคคลเหล่านี้ได้มีโอกาสติดต่อสัมพันธ์กัน พวกเขาจะเริ่มตระหนักถึงผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจร่วมกันของ
พวกเขา รวมทั้งความขัดแย้งกับกลุ่มคนในชนชั้นอื่น มาร์กซ์เชื่อว่ากลุ่มคนที่ถูกเอารัดเอาเปรียบจะรวมตัวกัน
เป็นชนชั้นเพื่อการต่อสู้กับกลุ่มคนหรือชนชั้นที่เอารัดเอาเปรียบ การต่อสู้ของทั้งสองชนชั้นจะดำเนินไป
จนกระทั่งชนชั้นที่ถูกเอารัดเอาเปรียบได้รับชัยชนะ

จากการศึกษาตัวบทภาพยนตร์อเมริกัน ปรากฏการนำเสนอภาพของชนชั้นที่สัมพันธ์กับการประกอบ
สร้างภาพแทนสังคมแบบดิสโทเปีย 2 มิติ ดังนี้

2.1 สังคมดิสโทเปียกับการครอบงำทางชนชั้น

การครอบงำทางชนชั้น คือกระบวนการที่ผู้มีอำนาจกดขี่กลุ่มผู้ด้อยอำนาจกว่าด้วยวิธีการต่างๆ โดยเป็นทั้งการกดขี่ทางกายภาพและการครอบงำอุดมการณ์ด้านต่างๆ โดย อัลธุสแซร์ (Althusser, 1967) ได้กล่าวถึงการครอบงำทางอุดมการณ์ว่า เป็นรูปแบบหนึ่งที่ส่งผ่านกลไกอุดมการณ์ของรัฐ และให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์โครงสร้างส่วนบนอย่างอุดมการณ์ การเมือง กฎหมาย ที่เป็นเครื่องมือในการผลิตซ้ำทางสังคมผ่านกลไกของรัฐ โดยมี 2 ลักษณะ คือ กลไกทางด้านการกดขี่ปราบปราม (repressive state apparatus) เช่น ตำรวจ ทหาร และกลไกด้านอุดมการณ์ของรัฐ เช่น การศึกษา ครอบครัว การสื่อสาร วัฒนธรรม เป็นต้น กลไกเหล่านี้จะทำให้เกิดการผลิตซ้ำความสัมพันธ์การผลิตซึ่งคือ ความสัมพันธ์ของการเอารัดเอาเปรียบ กดขี่ ในระบบทุนนิยม ซึ่งไม่มีชนชั้นใดที่สามารถยึดกุมอำนาจของรัฐเป็นเวลานานได้โดยปราศจากการบริหารอำนาจของตนเองเหนือและในกลไกอุดมการณ์ของรัฐ

การครอบงำทางชนชั้นประการสำคัญที่ปรากฏในตัวบทภาพยนตร์คือ การประกอบสร้างความหมายให้ผู้นำเป็นพระเจ้าองค์ใหม่ภายใต้สังคมแบบดิสโทเปีย ภาพของโจจึงมีใช้ภาพของพระเจ้าในสังคมอุดมคติหรือสังคมยูโทเปียที่พระเจ้ามี่รูปร่างสง่างามและแผ่ไปด้วยความเมตตา เสียสละ อุทิศตนเพื่อมนุษย์ แต่โจเป็นพระเจ้าในรูปแบบคู่ตรงข้ามที่สื่อนัยถึงตัวละครฝ่ายร้าย ทั้งรูปร่างหน้าตาที่อัปลักษณ์น่ากลัว ร่างกายที่เน่าเปื่อย ต้องสวมชุดเกราะปกปิดเอาไว้ ทั้งยังต้องใส่เครื่องช่วยหายใจอยู่ตลอดเวลา โจมีความคิดในการปกครองประชาชนโดยใช้อำนาจและความหวาดกลัวเป็นเครื่องมือโดยมีเหล่ากองกำลังทางการทหารที่แข็งแกร่งและเหล่าออร์บอยเป็นผู้ช่วยในการทำภารกิจต่างๆ ให้สำเร็จ ดังคำปราศรัยของโจทุกครั้งเมื่อมีการปล่อยน้ำให้ประชาชนได้ดื่มกิน

นอกจากการประกาศตนเป็นพระเจ้าผู้นำทางภายใต้สังคมอันล่มสลายแล้ว ยังมีการประกอบสร้างความหมายให้อิมเมอร์ตัน โจ คือ “พ่อ” ของเหล่าออร์บอย เป็นชายเพียงผู้เดียวที่สืบทอดในการสืบพันธุ์และขยายเผ่าพันธุ์ของตน โดยการคัดเลือกสาวงามที่มีคุณสมบัติและมีเรือนร่างที่ครบถ้วนสมบูรณ์มาเป็นแม่พันธุ์ อย่างไรก็ตามลูกของโจที่ออกมากลับมีรูปร่างหน้าตาที่น่าเกลียด ทั้งยังพิการเพื่อบั่นทอนร่างกายของสังคมแบบดิสโทเปียที่มนุษย์ได้รับผลกระทบของกากพิษของระเบิดนิวเคลียร์ด้วย

ประการต่อมาคือ การครอบงำทางชนชั้นโดยการประกอบสร้างภาพผู้นำมีความเป็นอมตะ กล่าวคือทุกคนในซีเทเดลต่างก็เชื่อว่าโจเป็นผู้นำและเป็นนักรบอมตะ ไม่มีวันตาย และด้วยความเชื่อดังกล่าวได้กลายเป็นวาทกรรม (discourse) ชุดสำคัญที่ทำให้กลุ่มประชาชนแห่งซีเทเดลไม่กล้าต่อต้านอำนาจของโจ ความเป็นอมตะยังถูกผนวกเข้ากับการเป็นจ้าวแห่งความเร็วบนท้องถนนที่เต็มไปด้วยทะเลทรายด้วย การครอบครองรถที่มีลักษณะพิเศษคือ มีทั้งความแข็งแกร่งและเป็นอาวุธร้ายแรงก็กลายเป็นอีกรูปแบบหนึ่งในการเพิ่มอำนาจการครอบงำให้กับผู้นำ รถยังกลายเป็นสัญลักษณ์เชิงอำนาจดังเห็นได้จากการใช้รถที่ดัดแปลงพิเศษและมีนักดนตรีเล่นกีตาร์ที่สามารถพ่นไฟได้บนตัวรถทุกครั้งที่โจออกล่าข้าพาส

การสร้างภาพผู้นำให้เป็นที่ยอมรับของคนในสังคม นอกจากการมีอำนาจและความเป็นอมตะแล้วยังปรากฏภาพของผู้นำกับการเป็นสัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์ เนื่องด้วยลักษณะประการสำคัญของสังคมแบบดิสโทเปียคือสังคมที่ขาดแคลนอาหารและทรัพยากรสำคัญในการดำรงชีพ ฉะนั้นผู้ที่ครอบครองอาหารแหล่งน้ำย่อมกลายเป็นผู้ที่มีอำนาจในการกำหนดวิถีชีวิตของบุคคลอื่น ดังในตัวบทภาพยนตร์ที่โจนอกจากจะเป็นผู้ครอบครองกองกำลังทางการทหารที่แข็งแกร่งแล้ว โจยังครอบครองแหล่งน้ำแห่งเดียวในซีเทเดลโดยการใช้เครื่องจักรขนาดใหญ่สูบน้ำขึ้นมาจากพื้นดิน ซึ่งเป็นเพียงพื้นที่เดียวที่ไม่ได้รับผลกระทบจากกากพิษของนิวเคลียร์

ตัวบทภาพยนตร์ได้นำเสนอให้เห็นถึงกลุ่มผู้นำที่ได้ปรับใช้เทคโนโลยีเครื่องจักรเพื่อนำมาสร้างความอุดมสมบูรณ์และสร้างชีทาเดลให้กลายเป็นพื้นที่สีเขียว เป็นแหล่งอาหารที่ประชากรกลุ่มอื่นต้องหันมาพึ่งพิงทำให้เกิดอำนาจเบ็ดเสร็จในการครอบงำและควบคุมประชากรที่กำลังจะอดตาย นอกจากนี้ยังปรากฏภาพการขยายดินแดนโดยการล่ากลุ่มอื่นมาเป็นทาส ทั้งยังมีการยึดครองน้ำมันอันเป็นทรัพยากรสำคัญในการขับเคลื่อนยานพาหนะและกระสุนเพื่อใช้ในการทำสงครามโดยใช้รถที่มีการดัดแปลงเฉพาะให้แข็งแกร่ง กันกระสุนได้ ทั้งยังเสริมอาวุธพิเศษรอบคันรถ การแสดงแสนยานุภาพของขบวนรถจึงกลายเป็นอีกรูปแบบหนึ่งในการสร้างความยำเกรงให้กับฝ่ายตรงข้าม ดังเห็นได้จากตอนที่ตัวละครเอกของเรื่องพยายามหลบหนีการตามล่าของตัวละครฝ่ายร้ายโดยเน้นความรุนแรงและฉากที่เป็นท้องทะเลทรายเพื่อสื่อถึงความโหดร้ายของโลกดิสโทเปีย

การครอบงำทางชนชั้นจึงถือเป็นปฏิบัติการทางสังคมชุดหนึ่งที่กลุ่มผู้นำได้ใช้วิธีการต่างๆ เพื่อกดขี่ให้กลุ่มอื่นอยู่ภายใต้อำนาจแบบเบ็ดเสร็จ ทั้งโดยการใช้กำลังและประกอบสร้างความหมายให้ผู้นำกลายเป็นเทพเจ้า เป็นอมตะ เป็นสัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์ การครอบงำทางชนชั้นจึงเป็นอีกรูปแบบหนึ่งของสังคมดิสโทเปียที่ว่าด้วยโลกที่ล่มสลายและอารยธรรมอันเจริญของมนุษย์ได้ถูกทำลายไปจนหมดสิ้น

2.2 สังคมดิสโทเปียกับการต่อรองทางชนชั้น

แม้ว่าสังคมแบบดิสโทเปียคือสังคมที่ให้อำนาจกับผู้ครอบครองทรัพยากรสำคัญ อาทิ น้ำดื่ม อาหาร น้ำมัน กระสุน แต่ก็ยังมีคนบางกลุ่มที่พยายามต่อสู้และต่อรองกับอำนาจการครอบงำเหล่านั้น โดยเชื่อว่ายังมีโลกแบบยูโทเปียคือโลกอันอุดมสมบูรณ์และเป็นอิสระซ่อนอยู่ ณ ที่ใดที่หนึ่งบนโลกใบนี้ และกลุ่มคนเหล่านั้นก็ได้พยายามหลบหนีออกจากสังคมดิสโทเปียเพื่อตามหาสังคมแบบยูโทเปีย

การตามหาสังคมยูโทเปียได้ปรากฏอย่างเด่นชัดเมื่อฟิรริโอซ่าที่บ้านเกิดของเธออยู่ที่กรีนเพลส อันเป็นพื้นที่สีเขียว มีผืนดินและแหล่งน้ำที่อุดมสมบูรณ์ ได้ถูกจับตัวมายังชีทาเดล ถูกฝึกให้เป็นแม่ทัพหญิง เธอได้พยายามหลบหนีจากชีทาเดลโดยพาตัวแม่พันธุ์ของโจไปด้วย โดยใช้รถที่ถูกดัดแปลงให้เป็นอาวุธในการทำสงครามและมีถังน้ำมันขนาดใหญ่ติดตั้งอยู่ เธอได้ร่วมมือกับแมกซ์พระเอกของเรื่องเพื่อเดินทางไปยังกรีนเพลส แต่สถานที่นั้นก็ได้ถูกทำลายความอุดมสมบูรณ์ลงด้วยกากนิวเคลียร์ กลายเป็นเพียงพื้นที่รกร้าง มีเพียงฝูงนกที่คอยกินซากศพมนุษย์ที่เสียชีวิตในพื้นที่ทะเลทราย เมื่อความหวังที่ได้พบสังคมยูโทเปียถูกทำลายลง พวกเขาจึงตัดสินใจกลับไปยังชีทาเดลเพื่อนำแม่พันธุ์ไปปลูกและยึดครองชีทาเดลโดยการสังหารโจ และเปลี่ยนแปลงสังคมการปกครองให้ผู้คนไม่อดอยากและกลายเป็นอิสระจากการปกครองแบบเผด็จการทหาร

ทั้งนี้ เมื่อฟิรริโอซ่าซึ่งเมื่อครั้งเป็นเด็กได้ถูกคุมขังตัวไว้ที่ชีทาเดลสามารถสังหารโจลงได้ระหว่างการต่อสู้ที่ทะเลทราย เธอกับแมกซ์ได้นำเอาศพของโจกลับมายังชีทาเดล และโยนศพของโจลงยังพื้น ผู้คนที่อดอยากหิวโหยได้ตรงมายังศพและฉีกร่างของโจไปเป็นอาหาร รวมทั้งยังชิงเกราะของโจด้วย เมื่อผู้นำเสียชีวิต ทำให้เหล่าทหารและวอร์บอยยอมรับฟิรริโอซ่าเป็นผู้นำของชีทาเดลคนต่อไป เธอได้ปฏิวัติการปกครองใหม่ โดยสิ่งแรกคือการสร้างความอุดมสมบูรณ์ไม่ให้ประชาชนต้องอดอยากจากการขาดแคลนอาหารและน้ำอีกต่อไป รวมทั้งยุติการล่ามนุษย์มาเป็นทาส

โดยสรุป ภาพของชนชั้นในสังคมแบบดิสโทเปียจึงเน้นย้ำให้เห็นว่าชนชั้นสามารถปรับเปลี่ยนได้ ถ้าผู้นำเป็นคนดี ประชาชนย่อมอยู่อย่างมีความสุข ปราศจากสงคราม แต่หากผู้นำเป็นคนชั่ว สังคมแบบดิสโทเปียย่อมขยายตัวไปในวงกว้าง และมนุษย์จะกลายเป็นทาส เป็นวัตถุเพื่อรองรับความปรารถนาทางเพศของกลุ่มผู้นำในที่สุด ดังที่ Booker (1995) ที่ได้กล่าวถึงวรรณกรรมดิสโทเปียว่า วรรณกรรมดิสโทเปียจะเล่าถึงสถานที่อันเลวร้าย เป็นด้านตรงข้ามของยูโทเปีย โดยอธิบายให้เห็นภาพของสังคมในจินตนาการที่เหมือนเป็นฝันร้ายไม่น่าพึงใจ เช่น สังคมเผด็จการหรือสังคมที่สภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม เป้าหมายของนักเขียนจึงเป็นการเตือน

ให้อ่านเห็นหลุมพรางหรืออันตรายที่อาจเกิดขึ้นหากสังคมเดินหน้าต่อไปในรูปแบบปัจจุบัน รวมไปถึงแสดงความ ต้องการสังคมอุดมคติและวิพากษ์ลักษณะอุดมคติที่สังคมนั้นจินตนาการขึ้น

3. ภาพแทนสังคมดิสโทเปียกับการเมืองเรื่องเพศ

ประเด็นเรื่องเพศ ถือเป็นอีกชุดความคิดหนึ่งที่มีถูกนำเสนอผ่านเรื่องเล่าที่เป็นสื่อสมัยใหม่ โดยเพศ สามารถจัดแบ่งได้ 2 ลักษณะ คือ เพศสรีระ (sex) หรือมักใช้คำว่าเพศโดยกำเนิด หมายถึง อวัยวะเพศ ลักษณะทางกายภาพที่มองเห็นจากภายนอก และเพศที่ถูกระบุทางพันธุกรรมหรือโครโมโซม และเพศภาวะ หรือเพศสภาพ (gender) หมายถึง บทบาทความเป็นเพศที่ถูกกำหนดและประกอบสร้างขึ้นจาก ขนบธรรมเนียม ประเพณี โครงสร้างอำนาจ และกลไกต่างๆ ทางสังคม ซึ่งส่งผลต่อการนิยามตนเองหรือ อัตลักษณ์ทางเพศ (gender identity) และการแสดงบทบาททางเพศ ขณะที่ สุชาดา ทวีสิทธิ์ (2550) ได้กล่าวถึงประเด็นเรื่องเพศในทางมานุษยวิทยาว่า เน้นการพิจารณาเพศในแง่มุมมองทางวัฒนธรรมมากกว่าแง่มุม ทางชีววิทยา เพศมีความหลากหลายและลื่นไหล เพราะเป็นผลผลิตทางประวัติศาสตร์ สังคม เศรษฐกิจ และการเมือง เพศในทางมานุษยวิทยาจึงหมายรวมถึงพฤติกรรมทางเพศ แรงขับทางเพศ ความปรารถนา ความพึงพอใจ และรสนิยมทางเพศ ในขณะเดียวกันยังหมายรวมถึงบรรทัดฐานทางเพศ การแสดงออกซึ่งอัตลักษณ์ ทางสังคม ความหลากหลายทางเพศ ความสัมพันธ์หญิงชาย และแบบแผนเพศสัมพันธ์ที่หลากหลาย

จากการศึกษาตัวบทภาพยนตร์ ปรากฏการนำเสนอการเมืองเรื่องเพศในรูปแบบของความสัมพันธ์ เชิงอำนาจที่ไม่เท่าเทียมกันในทางเพศภาวะ 2 มิติ ดังนี้

3.1 สังคมดิสโทเปียกับการกดขี่ทางเพศ

การกดขี่ทางเพศ หมายถึงความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ไม่เท่าเทียมกันในมิติเรื่องเพศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ภายใต้สังคมแบบปิตาธิปไตย (patriarchy) ที่ผู้ชายมีอำนาจเหนือกว่าผู้หญิง มีบทบาทในการควบคุม และครอบงำทางสังคมวัฒนธรรมในมิติต่างๆ ดังนี้

ประการแรก เพศหญิงถูกทำให้เป็นวัตถุทางเพศ กล่าวคือ การถูกประกอบสร้างความหมายให้เป็นเมีย และเป็นแม่พันธุ์ในการผลิตทารกที่นำไปสู่การสร้างกองทัพอันตรงอำนาจของอิมเมอร์ตัน โจ ที่ถูกเรียกรวมๆ ว่า “The Wives” แม่พันธุ์เหล่านี้มีเรือนร่างที่สวยงาม ผิวเรียบเนียน และกำลังดั่งทอง เธอเหล่านี้ถูกมองว่าเป็นเพียงเครื่องจักรในการผลิตมนุษย์

ทั้งนี้ ในบรรดาแม่พันธุ์ทั้ง 5 คนนั้น อิมเมอร์ตัน โจ ให้ความสำคัญกับหญิงสาวผู้สง่างามที่ถูกเรียกว่า “The splendid angharad” มากที่สุด เธอถูกคาดหวังว่าจะต้องเป็นแม่พันธุ์ชั้นดีและให้กำเนิดลูกชายที่จะมาสืบทอดอำนาจผู้นำแห่งซีเทเดลต่อเขา แต่ในตอนท้ายเรื่องแม่พันธุ์คนนี้ต้องตายเพราะอุบัติเหตุในการหลบหนีออกจากซีเทเดลโดยรถที่ถูกดัดแปลงเป็นอาวุธสงคราม ความตายของ “The splendid angharad” จึงเป็นการตอกย้ำภาพของระบอบปิตาธิปไตยภายใต้สังคมแบบดิสโทเปียที่เพศหญิงถูกทำให้เป็นวัตถุแห่งความปรารถนาทางเพศด้วย ลักษณะดังกล่าวยังแสดงนัยของการวิพากษ์เทคโนโลยีการสืบพันธุ์ภายใต้เทคโนโลยีการแพทย์สมัยใหม่ที่ทำให้ความเป็นมนุษย์ถูกตีกรอบด้วยระบบทุนนิยมและวิทยาศาสตร์ โดยการพยายามสร้างทารกที่มีความสมบูรณ์พร้อม ดังที่ ภัทรกร รักเรียน (2559) ได้กล่าวถึงเพศภาวะกับสังคมแบบดิสโทเปียในงานวรรณกรรมว่า หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 การเกษตรและการปศุสัตว์มีความก้าวหน้า เทคโนโลยีถูกนำมาใช้เพื่อให้ได้ผลผลิตตามต้องการ ผ่นวกกับเทคโนโลยีทางการแพทย์ที่พัฒนาขึ้นมากทำให้เทคโนโลยีการ เพราะพันธุ์สัตว์และพืชถูกนำมาใช้กับร่างกายมนุษย์ด้วยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ (assisted reproductive technology) จึงเป็นทางเลือกในการให้กำเนิดโดยผ่านการคัดสรรด้วยน้ำมือมนุษย์ ขณะที่ในช่วงทศวรรษ

1920-1930 สังคมยุโรปกำลังถกเถียงเรื่องการคุมกำเนิดและการปรับปรุงพันธุกรรมเพื่อให้ได้เผ่าพันธุ์มนุษย์ที่สมบูรณ์ ซึ่งมีการอธิบายกระบวนการของเทคโนโลยีการสืบพันธุ์ภายนอกร่างกายผู้หญิงด้วยการผสมไข่ผู้หญิงกับยีนที่ต้องการเพื่อสร้างตัวอ่อนที่มีคุณสมบัติตามต้องการแล้วนำไปเพาะในมดลูกเทียม โดยจะกลายเป็นเทคโนโลยีที่แพร่หลายในอนาคต และจะสามารถช่วยรักษาอารยธรรมมนุษย์ไว้ไม่ให้ล่มสลาย เนื่องจากเทคโนโลยีดังกล่าวสามารถสร้างมนุษย์ซึ่งนำพึงปรารถนามากกว่าการให้กำเนิดตามธรรมชาติ ทำให้มนุษย์สามารถเอาชนะข้อกำหนดทางชีววิทยา สามารถสร้างมนุษย์ที่ปราศจากข้อบกพร่องทางพันธุกรรม รวมถึงช่วยผู้หญิงที่ไม่สามารถตั้งครรภ์ได้เองเพราะความบกพร่องหรือความไม่แข็งแรงของร่างกาย รวมถึงช่วยคู่รักเพศเดียวกันที่ต้องการมีบุตร

อย่างไรก็ตาม การนำเสนอภาพของผู้หญิงในฐานะวัตถุแห่งการผลิตทารกภายใต้สังคมแบบดิสโทเปียยังแสดงนัยความหมายการล่มสลายของวิทยาศาสตร์ เมื่อทารกที่ถือกำเนิดขึ้นมาแล้วแต่มีร่างกายที่พิการแปลกประหลาด อับลักษณ์ ต้องให้เลือดและสารพิเศษเพื่อเพิ่มพลังกำลัง และส่วนใหญ่ทารกเหล่านี้มักเสียชีวิตในตอนคลอด

ประการที่สอง ตัวบทภาพยนตร์ได้เสนอภาพของผู้หญิงในฐานะที่เป็นวัตถุแห่งการผลิตน้ำมัน ซึ่งเป็นอาหารที่หายากและมีคุณค่า และผลิตได้จากร่างกายของเพศหญิงที่กำลังตั้งครรภ์เท่านั้น โดยผู้มีสิทธิในการดื่มน้ำมันนั้นมีเพียงอิมเมอร์ตัน โจ เท่านั้น ขณะเดียวกันยังปรากฏภาพของการกดขี่เพศชาย ดังเห็นได้จากเชลยทาสชายที่มีร่างกายแข็งแรงจะถูกสักสัญลักษณ์บนเรือนร่าง พร้อมระบุรูปเลือด เพื่อใช้ในการเปลี่ยนถ่ายให้กับผู้นำและเหล่าออร์บอยเมื่อเวลาออกล่าเชลยทาส ทั้งยังมีการใช้ประโยชน์จากร่างกายของเชลยทาส อาทิ เส้นผม ที่ถูกใช้สำหรับการทำเครื่องนุ่มห่มและเครื่องประดับให้กับกลุ่มผู้นำด้วย

สังคมแบบดิสโทเปีย จึงนำเสนอภาพของการกดขี่ทางเพศทั้งในส่วนของผู้หญิงที่เรือนร่างอันสวยงามถูกใช้เพื่อการผลิตทารกที่สมบูรณ์ หญิงตั้งครรภ์ที่ถูกใช้เพื่อผลิตน้ำมันอันเป็นเครื่องดื่มที่มีคุณค่าสูง และถูกสงวนไว้สำหรับผู้นำ ขณะเดียวกันเชลยทาสเพศชายมักถูกดูดเลือดเพื่อใช้เปลี่ยนถ่ายและเพิ่มพลังงานให้กับเหล่านักรบเวลาออกล่าเชลยทาสและขยายอาณาเขตปกครอง

3.2 สังคมดิสโทเปียกับการต่อรองทางเพศ

การต่อรองอำนาจทางเพศ ได้แสดงให้เห็นถึงการต่อสู้กับเพศชายที่เป็นกลุ่มผู้นำด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อให้ตนเองเป็นอิสระและหลุดพ้นจากการกดขี่ครอบงำ โดยเพศหญิงจะนิยามตนเองว่าชีวิตนั้นเป็นของพวกเธอเอง ไม่ได้เป็นของกลุ่มผู้นำที่ประกอบสร้างความหมายให้พวกเธอกลายเป็นเพียงทาสและวัตถุทางเพศเท่านั้น

การนำเสนอการต่อรองทางเพศที่เด่นชัดในภาพยนตร์ ได้ปรากฏในตอนผู้นำทหารหญิงอย่างฟิรริโอซ่าที่เธอถูกจับตัวมาจากดินแดนกรีนเพลสเมื่อครั้งยังเป็นเด็ก ขณะเดียวกันแม่ของเธอก็ถูกสังหารโดยกลุ่มทหารของซีทาเดล เธอตั้งความหวังสำคัญในชีวิตคือการได้กลับบ้านเกิด ทั้งยังได้พาแม่พันธุ์ของโจหลบหนีในครั้งนั้นด้วย โดยเหล่าแม่พันธุ์ทั้งห้าถูกกักขังอยู่ในพื้นที่พิเศษที่มีประตูทางเข้ามีลักษณะคล้ายกับตู้เซฟขนาดใหญ่ที่ทำด้วยเหล็กหนาพิเศษและต้องใส่รหัสผ่านโดยอิมเมอร์ตัน โจ เท่านั้น

ทั้งนี้ ตู้เซฟนอกจากจากจะเป็นเทคโนโลยีพิเศษของสังคมแบบดิสโทเปียที่ถูกประดิษฐ์ขึ้นสำหรับกักกันแม่พันธุ์แล้ว ทางเข้าของประตูยังเป็นรหัสเชิงสัญลักษณ์ (symbolic code) ซึ่งในที่นี้นอกจากเป็นเรื่องของระบบความหมายแฝงหรือความหมายระดับที่สองโดยทั่วไปแล้ว สัญลักษณ์ที่ปรากฏในตัวบทยังแสดงนัยเชิง จิตวิเคราะห์ คือการสื่อความหมายที่เชื่อมโยงกับปมต่างๆ ในระดับของจิตใต้สำนึก โดยวนเวียนอยู่กับเรื่องราวของเพศสถานะ (โรลิ่งด์ บาร์ตส์ แพลโดย วรณพิมล อังคศิริสรรพ, 2558) ตัวบทได้แสดงให้เห็นพลัง

อำนาจของเพศชายในการควบคุมสัญญะ คือ ทางเข้าประตูที่เป็นอุปลักษณ์ของอวัยวะเพศหญิงและมดลูกโดยอาศัยการสื่อความหมายแฝงที่ไม่ได้ดำเนินไปตามครรลองของเหตุผล แต่อิงอยู่กับตรรกะความคล้ายคลึงของรูปลักษณ์และความเกี่ยวเนื่องทางกายภาพด้วย เมื่อโจทราบเรื่องราวหญิงชราที่มีหน้าที่ในการดูแลแม่พันธุ์มีส่วนในการช่วยเหลือวางแผนการหลบหนีในครั้งนี้ โจจึงได้ลงมือสังหารหญิงชราเพื่อคงไว้ซึ่งระบอบการปกครองที่ผู้ชายมีอำนาจเหนือผู้หญิงอย่างเบ็ดเสร็จ แม้ผลลัพธ์จะออกมาโดยหญิงชราถูกโจสังหาร แต่ด้วยความเป็นหญิง ความชรา ก็ได้เห็นถึงร่องรอยในการต่อสู้ทางเพศได้อย่างน่าสนใจ

การต่อสู้ของเพศหญิงยังปรากฏอย่างเด่นชัดคือ กลุ่มผู้หญิงที่อาศัยอยู่ในดินแดนกรีนเพลส ที่ในอดีตเป็นพื้นที่สีเขียวที่อุดมสมบูรณ์ที่กลายเป็นดินแดนแห่งทะเลทรายอันแห้งแล้งเพราะการพิษจากนิวเคลียร์ ผู้คนล้มตายเพราะขาดแคลนอาหาร ส่วนที่เหลือได้อพยพออกจากดินแดน เหลือเพียงคนบางกลุ่มที่ยังคงมีความหวังว่าดินแดนแห่งนี้จะกลับมาเป็นพื้นที่สีเขียวอีกครั้งหนึ่ง เมื่อฟิวรีโอชา แมกซ์ และแม่พันธุ์ของโจเดินทางมาถึงดินแดนกรีนเพลส กลับพบว่าดินแดนแห่งนี้ได้ล่มสลายไปแล้ว ทั้งหมดจึงตัดสินใจเดินทางกลับไปยังชีทาเดลอีกครั้งเพื่อสังหารโจและเปลี่ยนให้ดินแดนดังกล่าวกลายเป็นพื้นที่แห่งความมีอิสระและอุดมสมบูรณ์ ตัวบทภาพยนตร์ได้ฉายภาพให้เห็นความเก่งกล้าสามารถของกลุ่มนักรบหญิงและหญิงชราแห่งกรีนเพลสที่ได้ต่อสู้กับนักรบของชีทาเดลและเหล่าออร์บอยเช่นเดียวกับเพศชาย ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของการต่อรองทางเพศผ่านการสร้างภาพแทนหญิงนักรบขึ้นมา ขณะเดียวกันเหล่าแม่พันธุ์ของอิมเมอร์ตัน โจ ยังได้ร่วมมือกับนักรบแห่งกรีนเพลส และสามารถสังหารโจได้ในตอนท้ายของเรื่อง อันแสดงนัยของชัยชนะของผู้หญิงด้วย

การต่อรองเชิงอำนาจในเรื่องเพศ จึงเป็นการประกอบสร้างความหมายให้เพศหญิงกลายเป็นนักรบที่มีความสามารถและแข็งแกร่งเพื่อต่อสู้กับอำนาจเผด็จการที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อกดขี่ผู้หญิงโดยเพศชาย ในสังคมแบบดิสโทเปียจึงนำเสนอความหวังว่าหากมีความมุ่งมั่นและอุดมการณ์ที่จะต่อสู้กับการกดขี่ครอบงำย่อมสามารถสร้างสังคมแบบยูโทเปียที่อุดมสมบูรณ์และมีความเสมอภาคทางเพศขึ้นมาได้ ความเป็นเพศในเรื่องเล่าจึงมีความเป็นพลวัต และตัวบทภาพยนตร์ได้แสดงนัยของการเชิดชูอำนาจของผู้หญิงตะวันตกได้อย่างโดดเด่น

สรุป

การนำเสนอภาพแทนสังคมดิสโทเปียในตัวบทภาพยนตร์อเมริกันเรื่อง แมดแม็กซ์: ถนนโลกกันตร์ จึงเป็นการเน้นการประกอบสร้างความหมายในโลกยุคแห่งการล่มสลายของอารยธรรมมนุษย์ที่สื่อให้เห็นถึงการกดขี่และครอบงำกลุ่มผู้ด้อยอำนาจในรูปแบบต่างๆ ทั้งในประเด็นเรื่องชนชั้นและเพศสถานะ รวมไปถึงการเน้นย้ำภาพของความแห้งแล้งของอาณาบริเวณ แต่ภาพยนตร์ก็ได้แสดงภาพความหวังของดินแดนยูโทเปีย การปลดปล่อยจากการปกครองแบบเผด็จการและความเท่าเทียมในเรื่องเพศสถานะ ขณะเดียวกันก็ได้วิพากษ์มนุษย์และวิทยาศาสตร์ ตลอดจนสงคราม และระบบอุตสาหกรรมแบบทุนนิยมที่ได้สร้างความเสียหายให้กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ภาพยนตร์จึงได้เสนอทางออกโดยการสร้างสังคมแบบอีโคโทเปียคือสังคมที่ให้คุณค่ากับระบบนิเวศที่จะทำให้ดินแดนอันแห้งแล้งกลับมาอุดมสมบูรณ์อีกครั้ง ดังที่ Steffen (2007) ที่ได้กล่าวถึงดินแดนแบบอีโคโทเปียว่า การสร้างหายนะแก่ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นผลมาจากกระบวนการที่มนุษย์มองธรรมชาติด้วยกระบวนการที่ทุนนิยมและในกระบวนการเคลื่อนไหวเพื่อสิ่งแวดล้อม และธรรมชาติเป็นสิ่งประกอบสร้างทางวัฒนธรรมแบบหนึ่งที่ถูกกำหนดความหมายด้วยปฏิสัมพันธ์ที่มนุษย์มีต่อธรรมชาติ ดินแดนแบบดิสโทเปียในภาพยนตร์จึงเป็นพื้นที่พิเศษที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตหากมนุษย์ยังมองไม่เห็นคุณค่าและยังคงรุกรานธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างไม่มีที่สิ้นสุดซึ่งจะทำให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นแสดงศักยภาพของตนเองในวิถี

องค์ความรู้ใหม่

ภาพยนตร์อเมริกันแนวต่อสู้ภายใต้โลกอันเลวร้าย นอกจากจะเน้นการนำเสนอความบันเทิงผ่านการผจญภัยและต่อสู้กับตัวละครฝ่ายร้ายแล้ว ยังแฝงประเด็นเรื่องการนำเสนอภาพสังคมแบบดิสโทเปียที่นำไปสู่การสร้างสำนึกให้กับผู้ชมให้เกิดความตระหนักถึงผลกระทบอันเลวร้ายของภัยสงครามและเกิดสำนึกเชิงนิเวศที่จะอนุรักษ์ทรัพยากรทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- กัจจกร หลุยยะพงศ์. (2556). ภาพยนตร์กับการประกอบสร้างสังคม ผู้คน ประวัติศาสตร์ และชาติ. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นพพร ประชากุล. (2552). ย่ออักษรย้อนความคิด เล่ม 1 ว่าด้วยวรรณกรรม. วิชาษา.
- ภัทรกร รักเรียน. (2559). อีโค-ดิสโทเปียและอีโค-ยูโทเปียในบันเทิงคดีแนววิทยาศาสตร์ของคิม โรบินสัน. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวรรณคดีและวรรณคดีเปรียบเทียบ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ยศ สันตสมบัติ. (2543). จากวรรณถึงเทวดา: มาร์กซิสม์และมานุษยวิทยา มาร์กซิสต์ (พิมพ์ครั้งที่ 3). สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ยศ สันตสมบัติ. (2559). มนุษย์กับวัฒนธรรม. (พิมพ์ครั้งที่ 4). สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554. ราชบัณฑิตยสถาน.
- โรลันด์ บาร์ตส์ แปลโดย วรรณพิมล อังคศิริสรพ. (2558). มายาคติ=Mythologies/ของ Roland Barthes. คบไฟ.
- วนิพน มหอาษา. (2560). ความยุติธรรมทางสิ่งแวดล้อม: แนวคิดและกลไกของการขับเคลื่อน. ใน เชษฐ รัชดาพรณาธิกุล (บรรณาธิการ), *สรวาสาระสังคมศาสตร์*. เปเปอร์เมท.
- สรณัฐ ไตลังคะ. (2560). ศาสตร์และศิลป์แห่งการเล่าเรื่อง (พิมพ์ครั้งที่ 3). อมรินทร์ พรินต์ติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง.
- สุชาติ ทวีสิทธิ์. (2550). ผู้หญิง ผู้ชาย และเพศวิถี: เพศภาวะศึกษาในงานมานุษยวิทยา. *วารสารสังคมศาสตร์*, 19(1), 311-357.
- สุรเดช โชติอุดมพันธ์. (2558). *ต้นกำเนิดและอิทธิพลของวรรณกรรมยู, ดิส-โทเปีย*. <https://prachatai.com/journal/2015>
- Althusser, Louis. (1967). *Philosophie Et Philosophie Des Savants*. Nuevo.
- Book, M Keith. (1995). The Dystopian Impulse in Modern Literature: Fiction as Social Criticism. *Utopian Studies*, 6(2), 147-149.
- Claeys, Gregory. (2010). *The Cambridge Companion to Utopian Literature*. Cambridge University Press.
- Steffen, Will. (2007). The Anthropocene: are humans now overwhelming the great forces of Nature?. *AMBIO A Journal of the Human Environment*, 36(8), 614-21.